

PROTOKÓŁ KONTROLI DORAŻNEJ 5533.206.2015.HM.MP

Informacje o kontrolowanej szkole/placówce:

Nazwa i adres szkoły/placówki: Gimnazjum nr 26 wchodzące w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 9, ul. Małkowskiego 12 70-306 Szczecin
Telefon: 91 489 33 91 E-mail: sekretariat@zso9.szczecin.pl
Imię i nazwisko dyrektora: Marek Psiorz

Informacje o kontroli:

Nazwa i siedziba organu sprawującego nadzór pedagogiczny:
Kuratorium Oświaty w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin
Telefon: 91 4427500 E-mail: kuratorium@kuratorium.szczecin.pl

lp	Imię i nazwisko kontrolującego	Data wydania upoważnienia do przeprowadzenia kontroli	Numer upoważnienia do przeprowadzenia kontroli
1.	Monika Piątkowska	08.09.2015 r.	KO.I.5533.206.2015.MP
2.	Hanna Markowska	08.09.2015 r.	KO.I.5533.206.2015.HM

Termin rozpoczęcia kontroli: 16.09.2015 r.
Termin zakończenia kontroli: 16.09.2015 r.
Termin powiadomienia dyrektora o kontroli: 7.09.2015 r.
Numer wpisu do rejestru kontroli organu sprawującego nadzór pedagogiczny:
5533.206.2015
Numer wpisu do rejestru kontroli szkoły lub placówki: 14

Kontrola dotyczy wdrożenia programu poprawy efektywności kształcenia poleconego do realizacji przez Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty pismem KO-I.5521.130.2012.GS z dnia 18 października 2012 r.

Podczas kontroli:

1. Przeprowadzono rozmowę z p. Anną Filipczak i Haliną Zasadą - wicedyrektorami szkoły oraz Afrodytą Prochaską – nauczycielem języka polskiego.

2. Analizowano udostępnioną przez dyrektora dokumentację:
- Pismo Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty z dnia 18.10.2012 r., KO-I.5521.130.2012.GS, polecające opracowanie programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia.
  - Pismo Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty z dnia 13.12.2012 r., KO-I.5521.130.2012.DA – akceptacja przedłożonego „Programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia w Gimnazjum nr 26 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 9 w Szczecinie.
  - Harmonogram działań w ramach programu poprawy efektywności kształcenia.
  - Sprawozdanie z realizacji programu naprawczego dotyczącego poprawy efektywności kształcenia w zakresie wszystkich przedmiotów objętych egzaminem gimnazjalnym (kwiecień 2015 r.).
  - Księgi Protokołów Gimnazjum nr 26 na rok szkolny 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015;
  - Sprawozdania nauczycieli z realizacji planu naprawczego poprawy efektywności kształcenia z języka polskiego, historii, matematyki, fizyki i geografii w roku szkolnym 2012/2013.
  - inne dokumenty udostępnione przez dyrektora, potwierdzające wdrożenie programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia.

Ustalenie stanu faktycznego, w tym ujawnione nieprawidłowości:

PROGRAM POPRAWY EFEKTYWNOŚCI KSZTAŁCENIA <i>Dotyczy: klas I w roku szkolnym 2012/2013; klas II w roku szkolnym 2013/2014; klas III w roku szkolnym 2014/2015</i>	
Zaplanowane zadania	Potwierdzenie wdrożenia
Stale monitorowanie frekwencji uczniów na zajęciach obowiązkowych i dodatkowych (konsultacjach, wynikających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej) oraz podejmowanie działań w celu jej poprawy:	
Miesięczna kontrola frekwencji zgodnie z WSO (<i>wychowawcy klas na koniec każdego miesiąca</i>).	Potwierdzono – wydruki zestawień frekwencji uczniów w poszczególnych klasach.
Imienna pochwała ucznia podczas zebrania z rodzicami (<i>wychowawcy klas zgodnie z harmonogramem zebrań z rodzicami</i>).	Potwierdzono – wydruki z e-dzienników, informacje dla rodziców.
Comiesięczne przyznanie punktów za osiągnięcie 90-100% frekwencji w danym miesiącu nauki (<i>wychowawcy każdego miesiąca</i>).	Potwierdzono - sprawozdania półroczne i roczne nauczycieli z pracy dydaktyczno-wychowawczej zawierające działania naprawcze dotyczące miesięcznej kontroli frekwencji, przyznawania punktów za frekwencję i wysyłania upomnień.
Wysyłanie upomnień do rodziców uczniów ;z frekwencją mniejszą niż 50% zajęć lekcyjnych w danym miesiącu (<i>wychowawcy na koniec każdego miesiąca</i>).	
Wzmocnienie motywacji i chęci uczniów do aktywnego udziału w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych:	
Stosowanie metod polisensorycznych (metody pogładowej i działań praktycznych) (<i>wszyscy nauczyciele uczący w gimnazjum na bieżąco</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli (np.: prezentacje multimedialne, filmy, lekcje multimedialne, projekty plastyczne, etc.).
Udział nauczycieli w szkoleniach dotyczących metod pracy: poza szkołą i w szkole (rady pedagogiczne, lekcje otwarte) (<i>wszyscy nauczyciele gimnazjum zgodnie z harmonogramem WDN opracowywanym systematycznie w latach 2012-2015</i>)	Potwierdzono – sprawozdania, protokoły RP: rok szkolny 2012/2013 w ramach WDN - szkoleniowa RP prowadzona przez ZCDN „Jak sobie radzić z trudnościami – metoda porozumienia bez przemocy”; „Praca z dzieckiem z zespołem FAS”; szkolenie pedagogów specjalnych w zakresie tworzenia IPET i organizowania pomocy psychologiczno-

	pedagogicznej; rok szkolny 2013/2014 – „Indywidualizacja kształcenia ze względu na specjalne potrzeby edukacyjne uczniów”; 6 warsztatów (25 godzin) z obszaru technik uczenia się i metod motywujących do nauki (SORE); szkoła brała udział w projekcie „Nowoczesny nauczyciel - kompleksowe wspomaganie szkół i przedszkoli w powiecie miasta Szczecin realizowanym przez ODN oraz ZCEMiP; rok szkolny 2014/2015– tematyka WDN nie dotyczyła metod pracy.
Warsztaty aktywizujące dla uczniów (pedagog i psycholog zgodnie z planem pracy pedagoga i psychologa opracowywanym systematycznie w latach 2012-2015).	Potwierdzono – rok szkolny 2012/2013 - warsztaty motywacji dla klas I prowadzone przez pedagoga; zajęcia specjalistyczne w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, tj.: trening pamięci i koncentracji uwagi, trening relaksacyjny, rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem, quiz motywujący „Gimnastyka umysłu dla klas I” (psycholog); rok szkolny 2013/2014 - preorientacja zawodowa; „Szkoła pod żaglami”; „Typ dominacji sensorycznej”; „Przedsiębiorczość w gimnazjum”; rok szkolny 2014/2015 – warsztaty zawodoznawcze; sztuka autoprezentacji; zajęcia ekologiczne; zajęcia terenowe.
Ocenianie wspierające ucznia (każdy nauczyciel uczący w ciągu całego roku szkolnego).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Tematyczne międzyklasowe turnieje wiedzy (nauczyciele przedmiotów egzaminacyjnych – kl. I w maju; kl. II i III w listopadzie i maju).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli (np.: Przekładaniec polonistyczny).
Stosowanie form sprawdzania opanowanych wiadomości i umiejętności pod koniec lekcji (nauczyciele przedmiotów wchodzących w skład egzaminu gimnazjalnego zgodnie z rozkładem materiału).	Potwierdzono - sprawozdania nauczycieli (np.: karty pracy, testy, rebusy, krzyżówki)
Udział w akcjach organizowanych przez Radę Samorządu Uczniowskiego (wszyscy nauczyciele gimnazjum zgodnie z programem pracy RSU opracowywanym systematycznie w latach 2012-2015).	Potwierdzono - program RSU – rok szkolny 2012/2013 pomoc w organizacji konkursów; przeprowadzanie wyborów; udział w konkursie „Liderzy Młodzieżowej Samorządności”; akcje charytatywne i ekologiczne; rok szkolny 2013/2014 organizacja cyklu spotkań, podczas których uczniowie poznawali sztukę autoprezentacji i doskonalili technikę komunikowania się; spotkania poświęcone mnemotechnikom i sposobom szybkiego zapamiętywania w związku z udziałem szkoły w programie „Nowoczesny nauczyciel”; rok szkolny 2014/2015 akcje charytatywne; imprezy szkolne; prowadzenie strony szkoły na portalach internetowych.
Doposażenie szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne (organ prowadzący szkołę, dyrekcja w miarę możliwości w latach 2012-2015).	Potwierdzono - w latach 2012-2015 doposażono szkołę w rzutniki i tablice multimedialne; pomoce dydaktyczne do nauki przedmiotów oraz do pracy rewalidacyjnej.
Konsultacje ze wszystkich przedmiotów wchodzących w skład egzaminu gimnazjalnego (nauczyciele przedmiotów raz w tygodniu zgodnie z harmonogramem godzin art.42 KN).	Potwierdzono - 2 godziny w tygodniu realizowane przez nauczycieli z przeznaczeniem na zajęcia wyrównawcze, konsultacje, zajęcia rozwijające zainteresowania.
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, treningi czytania, zajęcia wyrównawcze dla uczniów z opiniami PPP (nauczyciele posiadający dodatkowe kwalifikacje specjalistyczne raz	Potwierdzono - w harmonogramie pomocy psychologiczno-pedagogicznej ujęto każdego ucznia objętego pomocą, wskazano formy realizacji zaleceń i osoby odpowiedzialne za

w tygodniu zgodnie z harmonogramem pomocy psychologiczno-pedagogicznej).	udzielenie pomocy. Realizowano program zajęć korekcyjno-kompensacyjnych dla uczniów przejawiających poważne trudności w czytaniu tj.: „Teatr przy stole, czyli nagrywamy sluchowisko”. Z różnych form pomocy w poszczególnych latach korzystało: 2012/2013 klasy I (liczba uczniów ogółem 68) - 25 2013/2014 Klasy II (63) - 26 2014/2015 klasy III (57) – 26.
Zajęcia socjoterapii dla uczniów przejawiających zaburzenia zachowania (nauczyciele posiadający dodatkowe kwalifikacje specjalistyczne raz w tygodniu zgodnie z harmonogramem j.w.).	Potwierdzono – plan pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
Zajęcia rewalidacji grupowej i indywidualnej dla uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego (nauczyciele posiadający dodatkowe kwalifikacje specjalistyczne; raz w tygodniu zgodnie z planem lekcji).	Potwierdzono - plan pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
Zajęcia grupowej terapii logopedycznej dla niepełnosprawnych uczniów klas integracyjnych przejawiających zaburzenia artykulacyjne (logopeda raz w tygodniu – grupa 5 osobowa).	Potwierdzono - w latach 2012/2013, 2013/2014 oraz 2014/2015 w ramach godzin z art. 42 KN. W ramach projektu projakościowego – zgodnie z uchwałą RP nr 15 z dnia 28 maja 2015 r. w bieżącym roku wdrożono „Program grupowych zajęć logopedycznych dla niepełnosprawnych uczniów klas integracyjnych przejawiających zaburzenia artykulacyjne z wykorzystaniem elementów logorytmiki autorstwa A. Januszko.
Poprawa kontaktów na linii rodzic – szkoła:	
Bieżące przekazywanie informacji na temat frekwencji, postępów w nauce i zachowaniu dziecka (wychowawcy przez cały rok szkolny wg potrzeb i harmonogramu zebrań).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Przygotowanie dla rodziców ulotek informacyjnych dotyczących życia szkoły (nauczyciel informatyki systematycznie na okres od zebrania do zebrania).	Potwierdzono – ulotki dla rodziców.
Warsztaty korzystania z e-dziennika (wychowawcy kl. I w listopadzie; kl. II i III we wrześniu oraz nauczyciel informatyki).	Potwierdzono - sprawozdania nauczycieli.
Imprezy integrujące środowisko rodzinne (wszyscy nauczyciele gimnazjum zgodnie z harmonogramem pracy szkoły opracowywanym systematycznie w latach 2012-2015).	Potwierdzono – zgodnie z planem pracy szkoły w latach 2012-2015 przeprowadzano cykliczne imprezy, np.: impreza rekreacyjno-sportowa „Ze sportem za pan brat”, „Piknik integracyjny”, „Rajd gwiazdzisty”, święto szkoły, dzień integracji, itp.
Program ścisłej współpracy indywidualnej z rodzicami (dyrekcja i wychowawcy wg potrzeb).	Potwierdzono - w latach 2012-2015 powoływano komisje wychowawcze z udziałem rodziców.
Udział rodziców w lekcjach (nauczyciele przedmiotów w miarę zainteresowania).	Potwierdzono - odnotowano obecność rodziców na lekcjach matematyki, historii i języka polskiego.
Przeprowadzenie wśród rodziców ankiety opracowanej przez Zespół Badawczy EWD (wychowawcy w kl. I w maju; kl. II i III w listopadzie).	Potwierdzono – rodzice wypełniali ankiety dotyczące bezpieczeństwa i atmosfery w szkole oraz oceny zajęć lekcyjnych.
Podniesienie atrakcyjności zebrań z rodzicami (np. zdjęcia z imprez, wystawy, kiermasze, poczęstunek) (wychowawcy zgodnie z harmonogramem zebrań z rodzicami).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Zadania nauczycieli mające na celu zwiększenie wiedzy uczniów z nabycia przez nich tych umiejętności, które do tej pory były na niedostatecznym poziomie – rok szkolny 2012/2013:	
Dostosowanie wymagań i oceniania do indywidualnych potrzeb uczniów (nauczyciele	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli, KIPU.

wszystkich przedmiotów przez cały rok zgodnie z IPET i KIPU).	
Zachęcanie uczniów do korzystania z konsultacji i zajęć pozalekcyjnych (nauczyciele wszystkich przedmiotów przez cały rok poprzez podnoszenie atrakcyjności zajęć).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli
Szczególna dbałość o przygotowanie zajęć w taki sposób, aby lekcje były dla dzieci atrakcyjne oraz, aby treści przekazywane były w sposób przystępny i zrozumiały (nauczyciele wszystkich przedmiotów cały rok z wykorzystaniem metod aktywnych oraz szerokiego wachlarza pomocy dydaktycznych).	Potwierdzono - sprawozdania nauczycieli.
Konsekwentne przestrzeganie samodzielności wykonywanych zadań podczas kartkówek, sprawdzianów, prac klasowych i egzaminów (nauczyciele wszystkich przedmiotów przez cały rok).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Zwiększenie liczby lekcji powtórzeniowych, w razie potrzeby, szczególnie w klasach trzecich (nauczyciele wszystkich przedmiotów po cyklu lekcji zgodnie z rozkładem materiału, np. metoda puzzli, quiz, inscenizacje, gra dydaktyczna).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Motywowanie uczniów do podejmowania prób rozwiązywania wszystkich zadań, a tym samym dążenie do wyeliminowania opuszczeń we wszelkich pracach kontrolnych (nauczyciele wszystkich przedmiotów przez cały rok – warsztaty, lekcje wychowawcze).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Sprawdzanie poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej we wszelkich pracach pisemnych (nauczyciele wszystkich przedmiotów przez cały rok).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Zwracanie uwagi na zgodność pracy z tematem (nauczyciele wszystkich przedmiotów przez cały rok).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Stosowanie oceniania wspierającego (nauczyciele wszystkich przedmiotów przez cały rok; komunikat zwrotny na temat słabych i mocnych stron zadania).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Systematyczne sprawdzanie zadanych prac domowych, dbałość i przemyślaną, zindywidualizowany dobór zadań (nauczyciele wszystkich przedmiotów przez cały rok, zgodnie z zasadą „nie masz zamiaru sprawdzić – nie zadawaj”).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Częstsze korzystanie na lekcji z różnych tekstów kultury, posługiwanie się odpowiednim słownictwem przy analizie ich treści, ćwiczenie umiejętności rozpoznawania znaczeń tych tekstów (nauczyciele języka polskiego, historii, wos, plastyki, muzyki, religii przez cały rok zgodnie z rozkładem materiału – praca z lekturą, ze słownikami, z komputerem, prasą i filmem).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Stosowanie ćwiczeń mających na celu odczytywanie i rozróżnianie w tekstach różnorodnych środków wyrazu i określanie ich funkcji w dziełach sztuki plastycznej i muzycznej oraz w różnych tekstach publicystycznych (nauczyciele języka polskiego, historii, plastyki, muzyki, religii przez cały rok zgodnie z rozkładem	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.

<i>materiału – metody ekspresji i impresji).</i>	
Odwoływanie się na lekcjach do wiadomości dostępnych w różnych środkach masowego przekazu (<i>nauczyciele wszystkich przedmiotów przez cały rok – dyskusja, opracowywanie bieżących informacji z kraju i ze świata.</i>)	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Wykonywanie okolicznościowych gazetek, tworzenie prac pisemnych, plastycznych, teatralnych i muzycznych, nauka na pamięć okolicznościowych tekstów (<i>nauczyciele wszystkich przedmiotów przez cały rok zgodnie z harmonogramem pracy szkoły, imprez i konkursów – metody ekspresji i impresji, np. drama, plakat).</i>)	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Częste ćwiczenia w poznawaniu cech gatunkowych poszczególnych form, ćwiczenia stylistyczne doskonalące formułowanie myśli w sposób jasny i zrozumiały, wspólne redagowanie różnych form wypowiedzi (<i>nauczyciele języka polskiego przez cały rok – praca z tekstami kultury, gry dydaktyczne).</i>)	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Przy omawianiu każdego utworu określanie czasu, przestrzeni i przebiegu wydarzeń (<i>nauczyciele języka polskiego przez cały rok – metody hierarchizacji i porządkowania, puzzle).</i>)	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Ćwiczenia w tworzeniu argumentów, selekcjonowaniu argumentów według ich wartości, umiejętności wyboru najmocniejszego argumentu, ocenianiu doboru argumentu przez kolegę (<i>nauczyciele wszystkich przedmiotów, w szczególności języka polskiego, wos, wychowawcy przez cały rok zgodnie z rozkładem materiału – metody problemowe, np. dyskusja panelowa).</i>)	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Zwracanie uwagi na poprawne posługiwanie się językiem historycznym (systematyczne ćwiczenia w analizowaniu tekstów źródłowych, ćwiczenia polegające na porównywaniu przyczyn i skutków zdarzeń historycznych) (<i>nauczyciele historii przez cały rok – praca z tekstami źródłowymi, inscenizacje historyczne, drzewko decyzyjne, analiza SWOT).</i>)	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Ćwiczenia na osi chronologicznej – ustalanie następstwa w czasie, ćwiczenie umiejętności dostrzegania czynników mających wpływ na konkretne wydarzenie historyczne, w celu nauki dostrzegania zależności między wydarzeniami historycznymi (<i>nauczyciele historii przez cały rok – metody hierarchizacji i porządkowania, gry dydaktyczne, puzzle, memory).</i>)	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Ciągła praca nad analizowaniem i syntetyzowaniem wiedzy w podręcznikach, tekstach źródłowych, dążenie do stałej korelacji z innymi przedmiotami humanistycznymi (<i>nauczyciele języka polskiego, historii, wos, plastyki, muzyki, religii przez cały rok zgodnie z rozkładem materiału oraz harmonogramem imprez i konkursów, np. mapa myśli i skojarzeń, plakaty, metoda projektu, konkursy międzyprzedmiotowe).</i>)	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.

Systematyczna praca z mapą historyczną (<i>nauczyciele historii przez cały rok – praca z mapą, karty pracy</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Zwiększenie czasu przeznaczonego na analizę tekstów kultury oraz urozmaicenie sposobu przekazywania wiedzy poprzez konteksty anegdotyczne (<i>nauczyciele języka polskiego, historii, wos, plastyki. Muzyki przez cały rok – praca z tekstami źródłowymi, inscenizacje, drama</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
W miarę możliwości tworzenie takich sytuacji edukacyjnych, które umożliwiają przy jednoczesnej realizacji podstawy programowej wyrównanie braków w podstawowej wiedzy i umiejętnościach (<i>nauczyciele wszystkich przedmiotów przez cały rok szkolny – metody problemowe, np. puzzle, uczeń jako nauczyciel</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Stosowanie metody projektu, np. podczas omawiania procentów w klasach pierwszych (uczniowie zbierają dane, opracowują je i rysują diagramy procentowe (<i>nauczyciele matematyki zgodnie z rozkładem materiału – metoda projektu, tworzenie prezentacji multimedialnych, makiet</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Pokazywanie zastosowania matematyki w sytuacjach praktycznych, a także w pozostałych przedmiotach szkolnych (<i>nauczyciele matematyki przez cały rok zgodnie z rozkładem materiału – metoda projektu, metoda laboratoryjna, makiety, plany</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Ciągłe przypominanie zasad działań na liczbach (w szczególności na ułamkach) oraz zasad działań pisemnych, okresowe sprawdzanie opanowania tych umiejętności (<i>nauczyciele matematyki przez cały rok, np. gry dydaktyczne, zawody, turnieje</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Ćwiczenia oraz ciągle zwracanie uwagi na odróżnianie pojęć, wielkości, symboli, terminów i nazw fizycznych, matematycznych, chemicznych, biologicznych, geograficznych (<i>nauczyciele matematyki, fizyki, chemii, geografii przez cały rok zgodnie z rozkładem materiału, np. w formie pracy grupowej, wzajemne sprawdzanie prac przez uczniów</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Zwiększenie liczby rozwiązywanych zadań tekstowych, szczególnie zwrócenie uwagi na: poprawną analizę zadania, wypisywanie danych i szukanych, poprawne rozwiązywanie zadania ze zwróceniem uwagi na zastosowanie odpowiednich wzorów, ich przekształcanie oraz jednostki (<i>nauczyciele matematyki, fizyki, chemii, geografii przez cały rok zgodnie z rozkładem materiału, np. w formie pracy grupowej, wzajemne sprawdzanie prac przez uczniów</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Tworzenie sytuacji edukacyjnych umożliwiających doskonalenie umiejętności wyszukiwania informacji na podstawie tabel, wykresów i diagramów (<i>nauczyciele wszystkich przedmiotów w szczególności matematyki, fizyki, chemii, biologii, geografii przez cały rok, np. w metodzie projektu, prezentacje multimedialne, makiety, plakaty</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.

Zwiększenie liczby ćwiczeń w poprawnym odczytywaniu wartości wielkości fizycznych, matematycznych, chemicznych, biologicznych oraz geograficznych z tabel i wykresów, ich porównywanie, interpretowanie, wyciąganie wniosków (<i>nauczyciele matematyki, fizyki, chemii, biologii, geografii przez cały rok – metody ćwiczeniowe, karty pracy, gry dydaktyczne</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Systematyczne ćwiczenia w przeliczaniu jednostek, stosowanie wielokrotności i podwielokrotności jednostek (<i>nauczyciele matematyki, fizyki, chemii, geografii przez cały rok, np. poprzez gry dydaktyczne, quizy</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Wprowadzanie większej liczby wykonywanych doświadczeń z wykorzystaniem różnych przyrządów pomiarowych (<i>nauczyciele fizyki, chemii przez cały rok zgodnie z rozkładem materiału – metoda laboratoryjna, przeprowadzanie doświadczeń oraz obserwacja pokazów</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Zwiększanie liczby zadań o treściach praktycznych wykorzystujących umiejętności rachunkowe i geometryczne (<i>nauczyciele matematyki, fizyki, chemii, geografii przez cały rok, np. metoda projektu, makiety, plany, samodzielne tworzenie gier dydaktycznych (planszowych, karcianych)</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Wprowadzenie ćwiczeń mających na celu kształtowanie umiejętności planowania kolejnych kroków rozwiązania rozbudowanego zadania, a następnie poprawnej realizacji tego planu (<i>nauczyciele matematyki, fizyki, chemii, geografii przez cały rok, np. metoda projektu, laboratoryjna, drzewko decyzyjne, metoda problemowa</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Ciągle zwracanie uwagi na sposób zapisywania rozwiązania zadań (dane, rozwiązanie, odpowiedź, wszystkie obliczenia - nawet te najbardziej elementarne, czytelny i uporządkowany zapis) (<i>nauczyciele matematyki, fizyki, chemii, geografii przez cały rok – karty pracy, zadania domowe, wzajemne sprawdzanie prac przez uczniów</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Pomoc w zrozumieniu zjawisk przyrodniczych, ich wpływ na organizmy przez połączenie wiedzy biologicznej, fizycznej i chemicznej, zwracanie uwagi na obecność zjawisk i procesów fizycznych, chemicznych i biologicznych w otaczającym świecie (<i>nauczyciele fizyki, chemii, biologii, geografii przez cały rok - metoda projektu, laboratoryjna, obserwacja, doświadczenie, metoda problemowa</i>).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.
Zwiększenie liczby lekcji powtórzeniowych kształcących umiejętności geograficzne (określanie kierunków świata, odczytywanie położenia geograficznego za pomocą współrzędnych geograficznych, przeliczanie skali mapy, obliczanie różnicy czasu słonecznego i strefowego, obliczanie rozciągłości południkowej i równoleżnikowej, obliczanie amplitudy i średniej temperatury) (<i>nauczyciele geografii zgodnie</i>	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.

z rozkładem materiału – karty pracy, tworzenie planów i map, statki geograficzne, wykorzystywanie GPS, gry dydaktyczne).	
Stosowanie przyrządów do badań, łączenie wiedzy teoretycznej z praktyką (nauczyciele matematyki, fizyki, chemii, biologii, geografii przez cały rok – metoda laboratoryjna, wycieczki, obserwacje i pomiary w terenie).	Potwierdzono – sprawozdania nauczycieli.

Wyniki rocznej i końcowej ewaluacja programu:

1. Wewnątrzszkolne badanie efektywności nauczania (wrześniowe „na wejściu” i majowe „na wyjściu” z zakresu języka polskiego i pozostałych przedmiotów humanistycznych, matematyki, przedmiotów przyrodniczych oraz języka obcego.

W roku szkolnym 2012/2013 szkoła prowadziła w klasach I analizę kompetencji polonistycznych po szkole podstawowej, na podstawie której dokonano podsumowania i sformułowano wnioski dotyczące kształtowania umiejętności z języka polskiego i historii. W latach 2012/2013, 2013/2014 i 2014/2015 badano efektywność nauczania z zakresu języka polskiego i historii; przedstawiono porównanie wyników poszczególnych uczniów na wejściu we wrześniu z wynikami na wyjściu w maju i procentowe określenie przyrostu lub spadku umiejętności u każdego ucznia. W roku szkolnym 2013/2014 odnotowano między innymi, że wyniki są zadowalające i wskazują na wzrost umiejętności, co jest efektem przede wszystkim większej pracowitości i systematyczności uczniów oraz ich zdyscyplinowania na lekcji. Sformułowano wnioski takie jak: konieczność powtórzenia i utrwalenia badanych umiejętności; indywidualizowanie procesu nauczania, motywowanie uczniów do uczestnictwa w lekcjach, konsultacjach oraz zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych; stosowanie metod aktywizujących i wspomaganie uczniów w rozwoju oraz zachęcania do podejmowania prób rozwiązywania każdego zadania.

We wrześniu 2012 r. przeprowadzona została również diagnoza na wejściu z przedmiotów przyrodniczych (fizyka, geografia, biologia i chemia), na podstawie której sformułowano także wniosek dotyczący wspierania uczniów poprzez odpowiedni dobór zadań i ról w taki sposób, aby mogli osiągnąć sukces; dostrzegania i nagradzania wysiłku włożonego w rozwiązywanie pracy domowej, ćwiczenia konkretnych umiejętności.

Na podstawie zestawienia wyników osiągniętych przez uczniów w testach OKE, Operonu i egzaminu końcowego stwierdzono, że znajdują one swoje odzwierciedlenie w ocenach osiąganych przez uczniów z poszczególnych przedmiotów (dominują oceny dopuszczające i dostateczne).

2. Szybkość czytania głośnego (test J. Konopnickiego) wrzesień 2012 klasy I; wrzesień 2013 – klasy II; wrzesień 2014 i maj 2015 – klasy III.

W roku szkolnym 2012/2013 badaniami objęto 52 uczniów - stwierdzono, że u 42% pierwszoklasistów poziom szybkiego czytania jest w normie lub powyżej niej. Prawie 29% czyta na poziomie nie wyższym niż III klasa szkoły podstawowej. Średni poziom czytania wszystkich uczniów to 99,7 wyrazów na minutę, co oznacza, iż wynik ten odpowiada normie przewidzianej dla absolwenta klasy V szkoły podstawowej.

W roku szkolnym 2014/2015 badaniami objęto 56 uczniów – stwierdzono, że 55% uczniów klas III czyta na poziomie gimnazjum (norma); 45 % czyta na poziomie klas szkoły podstawowej, w tym 14% na poziomie klas początkowych. U 96% uczniów przebadanych kilkakrotnie nastąpiła poprawa wyników czytania.

Porównano wyniki umiejętności czytania głośnego w klasie III z wynikiem egzaminu gimnazjalnego części języka polskiego uznano, że widoczna jest zależność pomiędzy tymi wynikami. Stwierdzono, że przez 3 lata nauki w gimnazjum nastąpił postęp umiejętności czytania.

3. Test na czytanie ze zrozumieniem i podstawowych wiadomości z zakresu języka polskiego: styczeń 2013 klasy I; styczeń 2014 klasy II; maj 2015 klasy III.

Z informacji uzyskanych od nauczyciela języka polskiego oraz na podstawie dziennika lekcyjnego można stwierdzić, że testy czytania ze zrozumieniem wykonywane w każdym roku szkolnym. Testy te wykazały, że uczniowie lepiej sobie radzą z czytaniem ze zrozumieniem, kiedy pytania odnoszą się tylko do danego źródła.

4. Test z zakresu podstawowych umiejętności matematycznych: styczeń 2013 klasy I, styczeń 2014 klasy II, maj 2015 klasy III.

W szkole prowadzona jest diagnoza w zakresie matematyki. Każdego roku uczniowie przystępują do „Sesji z plusem” Gdańskiego Wydawnictwa Oświatowego.

5. Wyniki próbnego i końcowego egzaminu gimnazjalnego – zgodnie z harmonogramem OKE w klasach III w roku szkolnym 2014/2015.

Uczniowie klas III przystąpili do testów przygotowywanych przez wydawnictwo OPERON w grudniu 2014 r. (test humanistyczny, historia i wos, matematyka, biologia, geografia, chemia, język angielski, język niemiecki) oraz próbnego egzaminu gimnazjalnego w lutym 2015 r. Analizy wyników zawierają dane statystyczne, wnioski z próby i wnioski wdrożeniowe, które dotyczą m.in.: stopnia trudności testów, przyczyn trudności i wskazówek do pracy nauczycieli.

6. Frekwencja uczniów na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych: styczeń i czerwiec 2013 r. klasy I, styczeń i czerwiec 2014 r. klasy II, styczeń i czerwiec 2015 r. klasy III.

W szkole prowadzono analizę podejmowanych działań z zakresu podniesienia frekwencji uczniów. Na jej podstawie stwierdzono, że nastąpił wzrost frekwencji, a działania wychowawcze pozwoliły utrzymać ją powyżej 80% i przełożyły się na wzrost wyników nauczania. Sformułowane wnioski wskazują na potrzebę kontynuowania podejmowanych działań, np.: miesięczna kontrola, analizowanie i omawianie frekwencji z uczniami na godzinach wychowawczych, comiesięczne przyznawanie punktów za osiągnięcie od 80% – 100% frekwencji w danym miesiącu nauki, imienne

pochwały, wysyłanie upomnień do rodziców uczniów z frekwencją mniejszą niż 50%.

Podawane przez nauczycieli główne przyczyny nieobecności uczniów to: choroby, lęk przed niektórymi lekcjami, pozostawanie w domu do pomocy rodzicom, rodzeństwu lub osobom starszym, zapowiedziany sprawdzian lub pytanie, lenistwo i celowe unikanie lekcji.

7. Frekwencja rodziców na zebraniach oraz częstotliwość logowań do dziennika elektronicznego: styczeń i czerwiec 2013 r. klasy I, styczeń i czerwiec 2014 r. klasy II, styczeń i czerwiec 2015 klasy III.

W dziennikach odnotowano spotkania z rodzicami (w każdym roku 7 spotkań). W sprawozdaniu z realizacji programu naprawczego ujęto zestawienia procentowe udziału rodziców w poszczególnych klasach na każdym zebraniu (średnia 74%). Stwierdzono, że nastąpiła poprawa współpracy szkoły z rodzicami w stosunku do lat ubiegłych, rodzice korzystali także z innych form kontaktu (np.: rozmowy indywidualne, rozmowy telefoniczne, konsultacje).

8. Ocena atrakcyjności i przystępności zajęć przez uczniów: czerwiec 2013 r. klasy I; czerwiec 2014 r. klasy II; czerwiec 2015 r. klasy III:

W roku szkolnym 2012/2013 przeprowadzono badanie ankietowe wśród 52 uczniów klas I w celu sprawdzenia jakie formy i metody pracy były najefektywniejsze i prowadziły do podniesienia skuteczności nauki i zwiększały u uczniów poczucie atrakcyjności zajęć (czerwiec 2013). Sprawozdanie nie zawierało wniosków.

W roku szkolnym 2013/2014 badano atmosferę pracy w szkole w tym stosunki między uczniami i nauczycielami oraz postawy nauczycieli. Badanie przeprowadzono we wszystkich klasach gimnazjum i LO. Sformułowane, na tej podstawie wnioski dotyczą potrzeby kontynuowania pracy, gdyż prawie 20% uczniów stwierdziło, że nauczyciele mają do nich stosunek przedmiotowy i lekceważący, a nauczyciele, że uczniowie zachowują wobec nich postawę arogancką – 36%; wulgarną - 33% i lekceważącą – 30%.

W roku szkolnym 2014/2015 przeprowadzono badania ankietowe pod nazwą „Zajęcia lekcyjne w opinii uczniów”. Ankietę wypełniło 70 uczniów w tym 43 gimnazjalistów i 27 licealistów. W opinii 12% gimnazjalistów lekcje są atrakcyjne, nikt z licealistów nie udzielił takiej odpowiedzi; 40% ankietowanych twierdziło, że więcej niż połowa lekcji to zajęcia nudne i nieciekawe, według 23% - taka jest połowa lekcji. 47% uczniów przyznało, że ich opinie o sposobie prowadzenia lekcji nie są wysłuchiwane i uwzględniane; zaś 39% stwierdziło, że czasem ich opinie są brane pod uwagę. Według 81% atrakcyjność lekcji zależy od prowadzącego nauczyciela. 70 % licealistów i 40% gimnazjalistów stwierdziło, że atrakcyjna jest lekcja, na której się nie boją. Metody pracy najczęściej stosowane na lekcjach w gimnazjum to praca z książką - 70%; pokaz i ćwiczenia – 54%; praca w grupach - 37%. Wnioski sformułowane na tej podstawie to w szczególności: wprowadzić różnorodne metody pracy na lekcji, podnoszące atrakcyjność zajęć; uwzględniać opinie uczniów na temat metod, które poprawiają ich zdaniem atrakcyjność lekcji, sugestie uczniów wykorzystywać w planowaniu pracy dydaktycznej; przeanalizować wskazane przez uczniów czynniki zniechęcające ich do nauki i w miarę możliwości ograniczać je w działaniach dydaktycznych; dążyć do

ujednoczenia kryteriów oceniania w celu wyeliminowania niesprawiedliwego oceniania; w nauczycielskiej postawie wyeliminować impulsywność, nerwowość, krzykliwość, złośliwość.

9. Obserwacje lekcji prowadzone przez dyrektora szkoły – zgodnie z harmonogramem nadzoru pedagogicznego.

W latach 2012-2015 w planach nadzoru pedagogicznego dyrektora szkoły uwzględniano obserwacje lekcji. Prowadzone są także obserwacje doraźne, na bieżąco omawiane z nauczycielem i odnotowywane w dzienniku elektronicznym. Wnioski z nadzoru pedagogicznego 2013/2014 potwierdzają przeprowadzenie obserwacji zajęć nakierowanych na diagnozę umiejętności uczniów dotyczącą rozwijania umiejętności czytania ze zrozumieniem, zróżnicowania metod pracy z uczniem, przestrzegania zasad WSO i PSO oraz wdrażania oceniania kształtującego. Wg. dyrektora ocenianie kształtujące nie zostało wdrożone przez wszystkich nauczycieli do codziennej praktyki szkolnej, na co wskazują obserwacje zajęć, wywiady z uczniami i rodzicami oraz analiza sposobu i częstotliwości oceniania uczniów. Nauczyciele zbyt rzadko korzystają z metod aktywizujących preferując metody podające, które często wywołują u uczniów brak zainteresowania omawianym na lekcji zagadnieniem. Taka sama informacja znajduje się w sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2014/2015.

10. Opracowania i wnioski końcowej ewaluacji programu naprawczego z analiz przeprowadzonych w klasach III pod koniec roku szkolnego 2014/2015 oraz wyników egzaminów gimnazjalnych uczniów klas III z zakresu historii i WOS, języka polskiego, przedmiotów przyrodniczych i matematyki.

Oceniając efekty programu naprawczego dyrektor wskazał na mocne i słabe strony jego realizacji.

Tabela: Mocne i słabe strony wprowadzenia planu naprawczego:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - lepsze relacje na linii rodzic-szkola; - lepsza frekwencja uczniów na zajęciach szkolnych i pozaszkolnych, - zgodne i wspólne działanie jednym frontem całego zespołu nauczycieli uczących w gimnazjum, - dodatkowe umiejętności RP, m.in. na temat wykorzystywania na zajęciach technik i metod aktywizujących,	<ul style="list-style-type: none"> - nikłe efekty uczniów o niskim potencjale intelektualnym i słabo zmotywowanych; - nikłe zmotywowanie uczniów do samodzielnej pracy w domu, - brak zachęty do wysiłku ze strony szkół średnich, w których będą uczyć się nasi absolwenci (małe progi punktowe naboru)

Nie dokonano jeszcze analizy wyników egzaminów gimnazjalnych klas III. Wykonanie tego zadania jest planowane na 4 listopada 2015 r.

Uwagi:

Dyrektor nie przedstawił dokumentów potwierdzających wystąpienie z wnioskiem do Rady Rodziców o zaopiniowanie programu i harmonogramu poprawy efektywności

kształcenia w myśl art. 54 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Podczas kontroli nie przedstawiono dokumentacji z lata 2013/2014 i 2014/2015 (np. sprawozdania nauczycieli, arkusze obserwacji zajęć, etc.) potwierdzającej realizację nadzoru pedagogicznego dyrektora nad realizacją zadań nauczycieli mających na celu zwiększanie wiedzy uczniów z nabycia przez nich tych umiejętności, które do tej pory były na niedostatecznym poziomie.

Wnioski z prowadzonych analiz nie zawsze są uprawnione (np. porównywanie wyników diagnoz wewnętrznych do wyników egzaminu gimnazjalnego i wskazywanie na tej podstawie procentowego przyrostu wiedzy i umiejętności).

Wnioski:

Potwierdzono wdrożenie przez szkołę „Programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia dla Gimnazjum nr 26 w ZSO nr 9 w Szczecinie. Cele programu nie zostały osiągnięte na założonym przez autorów poziomie, np.: wzmocnienie motywacji i chęci uczniów do aktywnego udziału w zajęciach lekcyjnych; stosowanie przez nauczycieli oceniania wspierającego oraz uatrakcyjnianie lekcji zgodnie z potrzebami uczniów.

Zalecenia:

1. Przedkładać programy i harmonogramy poprawy efektywności kształcenia lub wychowania szkoły do zaopiniowania Radzie Rodziców, zgodnie z art. 54 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).
2. Kontrolować przestrzeganie przez nauczycieli przepisów prawa dotyczącego działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły zgodnie z § 24 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. 2015 r. poz. 1270).

Termin wykonania zaleceń: od dnia otrzymania protokołu

Zgodnie z § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2015 r., poz. 1270), dyrektor szkoły, w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli, może zgłosić do organu sprawującego nadzór pedagogiczny pisemne, umotywowane zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli.

Zgodnie z art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami) należy w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń, o których mowa w ust. 4, a w przypadku wniesienia zastrzeżeń zgodnie z ust. 5 – w terminie 30 dni od dnia otrzymania pisemnego zawiadomienia o nieuwzględnieniu zastrzeżeń, powiadomić Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty o sposobie realizacji zaleceń oraz organ prowadzący szkołę o otrzymanych zaleceniach i sposobie ich realizacji.

Protokół podpisali:

D Y R E K T O R

.....
m (dyrektor szkoły)

STARSZY WIZYTATOR

Monika Bujkowska

STARSZY WIZYTATOR

Hanna Markowska

.....
(przeprowadzający kontrolę)

Protokół sporządzono dnia 21.08.2015 w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje kontrolowany dyrektor szkoły, a drugi włącza się do akt kontroli.

D Y R E K T O R

Poświadczam odbiór protokołu kontroli 23.09.2015
.....
(podpis i imienna pieczęć dyrektora szkoły)

....., dnia ..... 2015 r.